

ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ СТАД ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ ІНТЕНСИВНОГО МОЛОЧНОГО ТИПУ З ВИКОРИСТАННЯМ ГОЛШТИНІВ

Узагальнюючи досвід багаторічних досліджень в скотарстві, ми дійшли висновку про доцільність використання в схрещуванні голштинів при виведенні високопродуктивних стад і типів великої рогатої худоби.

У племзаводі «Малашти» Оргеєвського району, Республіки Молдова, наприклад, шляхом поглинального схрещування помісної по джерзею червоної степової худоби, спочатку з помісними і чистопородними чорно-рябими голландськими бугаями ліній А.Адема 30587, Х. Адема 37910, Гектора 81 МГД-66, а з 1974 р. чистопородними голштинськими бугаями ліній Монтвік Чифтейна 95679, Інка Супрім Рефлексн 121004, Рефлексн Соверінга 198998, Уес Ідеала 933122, споріднених груп С.С. Твіна 1428104, Пакламар Астронавта 1485744 та ін., виведено високопродуктивне голштинізоване стадо інтенсивного молочного типу.

Рівень годівлі в стаді був високий. У господарстві щорічно на корову заготовлялось 13–18 т силосу, 7–9 т сінажу, 1,3–1,7 т сіна, 0,3–0,4 т вітамінного борошна, 6–9 т кормових коренеплодів, що становило 65–70 ц корм. од. Це дало можливість у сприятливі роки (1990) досягти від корови найвищого 7000-кілограмового показника надою.

Нагромадження «генів» голштинської породи істотно вплинуло на загальне зростання надою. За даними досліджень, первістки F_3 за надоєм вірогідно перевищували ровесниць F_2 на 389 кг ($P < 0,001$) і F_1 на 599 кг ($P < 0,001$). Порівняно з вихідним стадом надбавка надоїв у голштинізованих первісток I, II, III, IV поколінь становила відповідно 617; 1686; 2150 і 2042 кг, або в абсолютній величині 4656 (F_1); 5725 (F_2), 6289 (F_3) і 6081 (F_4) кг. Жирність молока у корів нового типу порівняно із чорно-рябими (помісі по джерзею) знизилась на 0,27–0,33% і становила відповідно по поколіннях 3,84; 3,78; 3,79 і 3,78%.

Голштинізоване стадо мало більш стійку лактаційну криву, але, як правило, на другому-третьому місяцях лактації корови сильно здоювались, втрачали живу масу, ослаблялись задні ноги і копит-

© І.І. Салій, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31–32

ний рік. Баланс кальцію і фосфору в тілі на цьому етапі лактації був негативний (-2,6 і -14,79 г). Це пояснюється тим, що зв'язаний у кормах Са і Р засвоювався тільки на 15,8-17,5%. При добавці в раціон преміксу, який включав у себе борошно з напівсахарних коренеплодів, екструдований горох і мінерально-вітамінні добавки (мг/кг); кобальт — 62, мідь — 64 г, цинк — 1208, йод — 105, наповнювач (висівки, шрот — до 1 кг), баланс кальцію і фосфору в тілі став позитивний (+45,6 і +1,1 г). Завдяки цьому в стаді удвічі зменшилось число корів із слабими ногами і копитним рогом.

Голштинські бугаї типізували стадо за формою вим'я, надоем і екстер'єром. Коефіцієнти мінливості надою та жирності молока зменшились у 2-3 рази, поліпшилась якість вим'я (прикріплення, форма, вигляд ззаду і спереду), підвищилась інтенсивність молоковіддачі (з 1,47 до 1,95 кг/хв). Корів з ідеальним вим'ям у генотипах F₃ і F₄, за оцінкою за канадською шкалою, збільшилося з 1,5 до 25%.

У той же час висококровні голштини сильніше реагували на порушення технології годівлі, утримання та доїння. Із числа вибулих за весь період господарської діяльності (1966-1990 рр.) 9705 корів — перші три отелення становили 78,6%. Бракування корів за віком, особливо серед висококровних голштинів, не проводилось. Середній вік вибракуваних корів становив 2,5 лактації, в тому числі у джерзей — чорно-рябих помісей II-III покоління — 3,64; 1/2- і 3/4-кровних голштинів, — відповідно 1,89 і 1,31 лактації. Основні причини бракування — послаблення конституції, особливо задніх ніг і копитного рогу (50%), мастити (28,5%), погіршення відтворювальних функцій (21,5%).

Коефіцієнт відтворювальної здатності стада за цей період знизився з 0,943-0,964 до 0,891-0,901. Але це пов'язано, на наш погляд, перш за все з різким підвищенням продуктивності корів (у 2 рази), оскільки коефіцієнт кореляції між цими показниками був позитивний (0,465±0,03). Незважаючи на цю закономірність, у стаді спостерігалася велика мінливість зв'язку надою і сервіс-періоду, що дає можливість відбирати за цими показниками.

Виведене стадо відрізняється від вихідної популяції за генетичним поліморфізмом білків сироватки крові. У стаді збільшилась частота алея Н_B, В, яка зумовлена високою кровністю по джерзейській породі вихідного поголів'я. Гомозиготні корови з алеями Tt локуса ДД виявилися більш високоудійними, ніж ровесниці з алеями Tt^{AA} і Tt^{AD} (на 584 і 451 кг, при P < 0,001).

*Інститут тваринництва степових районів
ім. М.Ф. Іванова «Асканія-Нова» УААН*